

Nr 235.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 10 och 11 §§ i förordningen den 16 maj 1884 angående patent; given Stockholms slott den 20 mars 1928.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 10 och 11 §§ i förordningen den 16 maj 1884 angående patent.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

N. Gärde.

Förslag

till

Lag

**om ändrad lydelse av 10 och 11 §§ i förordningen den 16 maj 1884 (nr 25)
angående patent.**

Härigenom förordnas, att 10 och 11 §§ i förordningen den 16 maj 1884 angående patent, av vilka lagrum 11 § senast ändrats genom lagen den 23 april 1920 (nr 162), skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

10 §.

Patent varde, utom i det fall varom här nedan sägs, meddelat för en tid av sjuåttio år, räknat från den dag, då ansökningen inkom.

Vill någon — — — förbliver gällande.

11 §.

Förutom de avgifter, som omförmälas i 4 och 7 §§, skall för meddelat patent, som icke är tilläggs-patent, till patentmyndigheten för varje patentår från och med det andra erläggas en årsavgift, utgörande för vart och ett av det andra och tredje året fyrtio kronor, av det fjärde och femte året sextio kronor, av det sjätte och sjunde året etthundra kronor, av det åttonde och nionde året etthundrafemtio kronor, av det tionde och elfte året tvåhundra kronor, av det tolfte och trettonde året tvåhundrafemtio kronor, av det fjortonde och femtonde året trehundra kronor samt av det sextonde och sjuttonde året fyrahundra kronor.

Avgiften, som — — — en femtedel.

Fullgöres ej — — — patentet förfallet.

Patenthavare vare — — — beskrivningens offentliggörande.

Denna lag skall träda i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Bestämmelserna om patenttidens förlängning till sjuåttio år samt om årsavgifter för det sextonde och sjuttonde året skola, med iakttagande av vad i nästa stycke sägs, äga tillämpning även å patent, som gäller vid lagens ikraftträdande.

Den, som av patenthavaren eller genom domstols beslut fått sig tillerkänd och vid lagens ikraftträdande fortfarande innehar rätt att utöva patenterad uppfinning eller som, utan att vara innehavare av sådan rätt, efter det patentansökning inkom men före den 1 april 1928 inom riket vidtagit väsentliga åtgärder för patenterad uppfinnings utövande efter den gällande patenttidens utgång, äge därefter utan hinder av patenttidens förlängning att mot skälig ersättning utöva uppfinningen. Vill han begagna sig av denna rätt, skall han, vid äventyr att eljest gå den förlustig, därom underrätta patenthavaren inom tre månader efter lagens ikraftträdande. I händelse av tvist rörande ersättningen gälla om domstol vad i 19 och 20 §§ i förordningen angående patent finnes stadgat.

Det i lagen den 23 april 1920 för vissa patent gjorda undantag beträffande årsavgifterna för det andra till och med det femtonde patentåret skall fortfarande äga tillämpning.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet
å Stockholms slott den 16 mars 1928.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, GÄRDE, PETTERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Efter gemensam beredning med chefen för handelsdepartementet anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Thyrén, uppkommen fråga om förlängning av giltighetstiden för patent samt anför därvid:

Gällande rätt. »Enligt 10 § i förordningen den 16 maj 1884 angående patent meddelas för närvarande hos oss patentskydd för en tid av femton år, räknat från den dag, då ansökningen inkom. Undantag göres i paragrafen för s. k. tilläggspatent, i det att ett sådant upphör att gälla samtidigt med huvudpatentet.

Vissa framställningar i ämnet.

I skrivelse den 3 innevarande mars har svenska uppfinnareföreningen hos Kungl. Maj:t gjort framställning om vidtagande av lagstiftningsåtgärder för patenttidens utsträckande. Härvid redogör föreningen till en början för de upprepade krav i denna riktning, som tidigare framkommit från föreningens sida och även annorledes. Nämnda uttalanden av föreningen anser denna tillfullo hava ådagalagt den oavlätliga förväntan, föreningen såsom de svenska uppfinnarnas organisation hyst och alltjämt hyser, att statsmakterna måtte behjärta uppfinnarnas ifrågavarande angelägenhet och snarast åvägabringa patenttidens förlängning. Med stöd av det anförda och i enlighet med därom å föreningens årsmöte den 24 februari 1928 fattat beslut hemställer föreningen, att Kungl. Maj:t täcktes för innevarande riksdag framlägga proposition om förlängning av skyddstiden för patent till helst tjugu år eller, om detta icke för närvarande läte sig göra, till åtminstone sjutton år, i vartdera fallet räknat från dagen, då ansökning om patent blivit till patentmyndigheten inlämnad, samt att beslut om patenttidens förlängning måtte få träda i kraft omedelbart efter det ärendet sålunda avgjorts av riksdagen.

Vidare har styrelsen för svenska föreningen för industriellt rättsskydd i skrivelse den 13 mars 1928 anhållit, att Kungl. Maj:t måtte snarast möjligt framlägga förslag till lagändring, innebärande en utsträckning av patenttiden till sjutton år från dagen för ansökningen. Styrelsen anser en dylik utsträckning, som redan tidigare förordats av föreningen, i hög grad önskvärd och lämplig.

Äldre förslag och uttalanden.

Såsom i oförmälda till Kungl. Maj:t inkomna skrivelser framhållits, är frågan om ett utsträckande av patenttiden icke ny. Redan för över tjugu år

sedan uttalade sig uppfinnareföreningen för en tjuguarig patenttid. Och sedermera hava skilda förslag framkommit i ämnet, därvid något olika meningar gjort sig gällande angående patenttidens längd och utgångspunkten för dess beräkning. Så t. ex. förordade patentlagstiftningskommittén i sitt år 1919 avgivna betänkande med förslag till ny patentlag en skyddstid av femton år, räknat från dagen för det kungörande av patentansökningen, som äger rum i ändamål att bereda tillfälle för intresserade att framställa invändningar mot ansökningen. Även 1924 års besparingskommitté ifrågasatte i sitt betänkande med utredning och förslag angående patent- och registreringsverket en förlängning av patenttiden till sjutton, alternativt upp till tjuguar från ansökningsdagen.

Att döma bland annat av de yttranden, som avgivits över nyssnämnda båda kommittébetänkanden, synes man inom tekniska och industriella kretsar i allmänhet vara ense därom, att den nuvarande patenttiden är för kort, både ur uppfinnarnas och industriens synpunkt sett. Den betydande tid, som åtgår för en patentansökans behandling — i genomsnitt mellan två och tre år — samt än vidare för att göra uppfinningen ekonomiskt givande, anses alltför mycket inkräkta på den nominella patenttiden av femton år; att märka är, hurusom åtal icke kan väckas för sådant utövande av uppfinningen, som sker under ansökningstiden. Exempelen från andra länder med icke oväsentligt längre patenttid åberopas jämväl för en utsträckning av patenttiden hos oss. Beträffande utgångspunkten för patenttidens beräkning synas meningarna övervägande gå i den riktningen, att ansökningsdagen bör bibehållas såsom begynnelsetermin.

Sedan genom uppfinnareföreningens omnämnda skrivelse ifrågavarande *Utarbetat lagförslag.* spörsmål ånyo blivit aktuellt, utarbetades omedelbart inom vederbörande departement ett förslag till lag i ämnet, innefattande vissa ändringar i 10 och 11 §§ patentförordningen jämte särskilda övergångsbestämmelser.

Visserligen är för närvarande frågan om en fullständig revision av vår patentlagstiftning föremål för en omfattande utredning. Men detta arbete torde, särskilt i betraktande av att andra lagstiftningsfrågor på det industriella rättsskyddets område ansetts vara av mera brådskande natur, ännu kräva ganska avsevärd tid för sitt slutförande. Och frågan om patenttidens förlängning är enligt min mening så fristående, att hinder ej bör möta mot densammans upptagande till lösning oberoende av patenträttens reformering i dess helhet. Samma uppfattning har ock kommit till uttryck i olika bland de till Kungl. Maj:t inkomna framställningar och yttranden i ämnet.

Över uppfinnareföreningens hemställda jämte nyssnämnda lagförslag hava *Infordrade utlåtanden.* utlåtanden inhämtats från kommerskollegium samt patent- och registreringsverket.

Båda ämbetsverken äro i sina yttranden ense om behovet av patenttidens förlängning och hava intet att erinra mot de principer, på vilka lagförslaget byggts. I enahanda riktning uttalar sig — under starkt betonande av frågans

stora vikt och önskvärdheten av en snar lagstiftning — även Sveriges industriförbund, som av kommerskollegium hörts i ärendet. Emellertid ifrågasätta kollegium och industriförbundet en viss detaljändring i förslaget, varjämte en ledamot i patent- och registreringsverket på ett par punkter uttalat en särskild mening; härtill skall jag i det följande återkomma.

Jag övergår nu till en redogörelse för innehållet i de föreslagna stadgandena.

10 §.

Patenttiden.

Enligt förslaget har det framförda önskemålet om förlängning av patenttiden såtillvida ansetts böra vinna beaktande, att densamma utsträckts till sjuttion år, räknat såsom nu från ansökningsdagen.

Förslaget överensstämmer härutinnan med gällande rätt i vårt grannland Norge, varest nämnda patenttid infördes genom lag den 9 juli 1923, medan patenttiden förut var densamma som för närvarande hos oss. I Danmark är patenttiden femton år från patentets utfärdande men med visst skydd även under ansöknings tiden; förslag föreligger dock om patenttidens fastställande till sjuttion år med utgångspunkt från ansökningsdagen. I Finland utgör patenttiden femton år från ansökningsdagen. I England utsträcktes patenttiden genom lag den 23 december 1919 från fjorton till sexton år, räknat från ansökningsdagen, och i Tyskland genom lag av samma datum som den norska från femton till aderton år, likaledes från ansökningsdagen räknat. Vad angår övriga länder, till vilka hänsyn här kan behöva tagas, varierar där den normala patenttiden (i några länder kan denna under vissa förutsättningar på särskild ansökan förlängas) mellan femton år från ansökningsdagen till tjugon år från patentets beviljande. Endast i ett fåtal länder gäller så kort patenttid som hos oss. Bland dessa länder återfinnas Frankrike och Schweiz samt, enligt vad redan nämnts, Finland. Emellertid har åtminstone i Frankrike förslag väckts om patenttidens utsträckande.

Reservanten inom patent- och registreringsverket har anfört, att då det bärande skälet för en förlängning av patenttiden torde vara, att den del därav, som förlöpte under patentansökningens behandling, ej kunde av uppfinnaren eller hans rättsinnehavare vederbörligen utnyttjas, samt den tid, som till följd härav ginge förlorad för vederbörande, praktiskt taget torde vara vida närmare tre än två år, en utsträckning av patenttiden till aderton år syntes vara det riktiga.

Emellertid finner jag det icke lämpligt att härutinnan gå längre hos oss, än som skett i Norge och även föreslagits i Danmark. Visserligen är på grund av granskningsmaterialets tillväxt och av andra anledningar behandlingstiden numera väsentligt längre än förr. Men även vid tillkomsten av 1884 års patentförordning förutsattes givetvis, att viss tid skulle åtgå för en patentansökans behandling, och skillnaden i längd mellan behandlingstiden under de första åren efter patentförordningens trädande i kraft och för närvarande är ej större, än att en patentsökande kan anses i detta hänseende hava fått full kompensation, om patenttiden bestämmes till sjuttion år.

11 §.

För patenttidens förlängning fordras enligt förslaget icke någon särskild begäran från patenthavarens sida. Däremot bör uppenbarligen, liksom för närvarande viss årsavgift skall erläggas för varje patentår utom det första, sådan avgift även utgå för vardera av de båda år, varmed patenttiden förlänges. I förslaget är denna avgift satt till fyrahundra kronor. Stegringen är här något kraftigare än för de föregående tvåårsperioderna, men skäl torde icke saknas härför; endast patent å särskilt viktiga, ekonomiskt bärkraftiga uppfinningar lära komma att genom avgifternas erläggande upprätthållas under det sextonde och det sjuttonde året. Redan nu är förhållandet, att allenast en helt ringa procent av beviljade patent hålles i kraft under det femtonde året.

*Årsavgifter
för de tillagda
patentären.*

Beträffande de nya årsavgifterna bliva stadgandena i 11 § andra och tredje styckena utan vidare gällande.

Övergångsbestämmelserna.

Att lagen skyndsammast möjligt träder i kraft med avseende å patent, som framdeles meddelas, torde icke annat än ligga i sakens natur.

Frågan om dess tillämplighet å äldre patent erbjuder däremot vissa svårigheter.

Enligt förslaget kan intet patent, som vid lagens ikraftträdande redan upphört att gälla, komma i åtnjutande av den längre patenttiden, även om detta upphörande inträffat under loppet av de närmast föregående båda åren, kanske t. o. m. strax före lagens trädande i kraft. I och med ett patents upphörande har uppfinningen så att säga blivit allmänhetens egendom, och något återupplivande av ett dylikt patent har icke ansetts böra ifrågakomma.

*Vid lagens
ikraftträdande
upphörda
patent.*

Däremot skulle lagen gälla icke blott de patent, som beviljas efter lagens ikraftträdande, utan jämväl redan dessförinnan meddelade, ännu bestående patent. Möjligen kunde det ifrågasättas att ej giva lagen en sådan retroaktiv verkan, då nämligen industriella företag kunna finnas, som hava intresse i och även beräknat att få tillgodogöra sig uppfinningen efter utgången av den tid, för vilken skyddet en gång beviljats. Men å andra sidan måste det betecknas såsom oegentligt att, när man anser den nuvarande patenttiden vara för kort, uppskjuta de praktiska verkningarna av lagändringen under så lång tid, som det här bleve fråga om, särskilt därest lagen ej heller skulle vinna tillämpning å ansökningar, som läge under behandling vid lagens trädande i kraft. Ett ytterligare skäl att göra lagen retroaktiv ligger däri, att giltighetstiden för många äldre patent delvis sammanfallit med depressionstiden under och efter världskriget, då ofta möjligheterna att kommersiellt utnyttja respektive uppfinningar voro mer eller mindre kringskurva. Exempler från Norge och andra främmande länder tala jämväl för en lagstiftning med retroaktiv verkan. Några allvarigare betänkligheter däremot torde ej heller

*Andra äldre
patent.*

möta, blott man tillser, att verkligen berättigade intressen därvid nöjaktigt tillgodoses.

Licenser.
Förärvänd-
rerätt.

I detta sistnämnda avseende har man att taga hänsyn dels till dem, som eventuellt förvärvat rätt att utöva uppfinningen, vare sig denna rätt tillkommit genom upplåtelse av patenthavaren (frivillig licens) eller enligt 15 § patentförordningen genom domstols beslut (tvångslicens), och dels till dem, som utan att vara innehavare av någon sådan rätt kunna hava vidtagit väsentliga åtgärder för att utöva uppfinningen efter den gällande patenttidens utgång.

Vad då först beträffar en licenshavare, kan det näppeligen förnekas, att det för honom skulle kunna innebära en obillighet, om han vid en förlängning av skyddstiden berövades möjligheten att under de tillagda patentåren utnyttja uppfinningen annat än efter tillstånd av patenthavaren.

I den norska lagen angående utsträckning av patenttiden ordnades förhållandet så, att en före lagens ikraftträdande förvärvat, för patenttiden gällande licens, som ägde bestånd vid det femtonde patentårets utgång, skulle på samma villkor, som då gällde, fortfara även under de nytillkomna patentåren, om nämligen licenshavaren så önskade; hade ersättningen för rätten att bruka uppfinningen erlagts såsom en summa en gång för alla, vore patenthavaren icke berättigad till ersättning för det fortsatta utövandet av uppfinningen.

Enligt den tyska lagen skulle ett före lagens ikraftträdande ingånget licensavtal, som fortfarande vore i kraft vid utgången av det femtonde patentåret, då upphöra att gälla, dock med rätt för licenstagaren att inom tre månader från lagens ikraftträdande hos patenthavaren påyrka att mot villkor, som i brist av överenskommelse skulle bestämmas på rättslig väg, få licensavtalet förlängt, därvid förlängningen bleve verksam från den tidpunkt, då yrkandet framställdes.

Nu föreliggande förslag intager den ståndpunkten, att varje licens såsom sådan upphör med det femtonde patentåret, men att den förutvarande licenshavaren, även om hans licens varit på ett eller annat sätt begränsad, erhåller frihet att mot ersättning, som i händelse av tvist fastställs av domstol, under den kommande patenttiden utöva uppfinningen i den omfattning, han finner för gott. Att sålunda i vissa fall tillerkänna honom en vidsträcktare rätt för nämnda tid än den, som han förut ägt, torde ur olika synpunkter vara att förorda. Ofta, kanske oftast har han inställt sig på att efter de femton årens förlopp utöva uppfinningen i full utsträckning, och denna möjlighet bör då icke betagas honom. Dessutom lär med skäl kunna befaras, att avsevärda svårigheter ibland skulle komma att yppa sig vid tillämpande av en regel om allenast förlängning av licensen, icke obegränsad utövningsrätt. Angående ifrågasatt befogenhet för en licenstagare att *utan ersättningsskyldighet* nyttja uppfinningen under de tillagda patentåren skall jag strax yttra mig.

Den andra kategorien intressenter, vilkas anspråk lagstiftaren såsom nämnt ej heller torde kunna förbise, utgöres av de s. k. förärvändarna. Redan nu fin-

nes i 16 § patentförordningen en för användar rätt erkänd för det fall, att någon vid den tid, då patent av annan sökes å en uppfinning, inom riket är i utövning av densamma eller för sådan utövning där vidtagit väsentliga åtgärder, och denna för användar rätt är icke för bunden med någon skyldighet att till patenthavaren utgiva ersättning för uppfinningens användande. Det skulle då kunna sättas i fråga att jämväl i nu förevarande fall av för användar rätt, likasom också för licenshavares del, medgiva rätt till utövning under de tillagda patentåren utan ersättningsskyldighet.

Härom yttrar reservanten inom patent- och registreringsverket, under hänvisning till nyssnämnda lagrum, huvudsakligen följande:

Licenshavare och personer, som före lagens ikraftträdande vidtagit väsentliga åtgärder för uppfinningens utövande efter den gällande patenttidens utgång, borde enligt reservantens mening få utöva uppfinningen utan ersättning. Såväl den ene som den andre torde väl i regel hava vidtagit de åtgöranden, som skulle grunda rätten att utöva patentet trots patenttidens förlängning — licensförvärv eller förberedelser för uppfinningens utövande — med därmed förbundna ekonomiska uppoffringar m. m. just under förutsättning, att patentets utövande vore för honom fritt efter nuvarande patenttids utgång. Om någon rättsförlust härigenom för patenthavaren torde ej kunna bli tal. Vad särskilt anginge patent- och licenshavarnas inbördes förhållanden skulle för övrigt dessa sannolikt i regel bli föremål för godvilliga överenskommelser, då det väl i allmänhet komme att bero på patenthavarna, om den förlängda patenttiden komme att tagas i anspråk.

Ehuru detta resonemang i viss mån är riktigt, kan jag dock ej godtaga det resultat i frågan, vartill reservanten med stöd därav kommit. Förhållandena äro väsentligt olika vad beträffar för användare enligt 16 § patentförordningen, å ena sidan, samt för användare, som här avses, och licenstagare, å den andra. I det förra fallet har icke något patent existerat eller ens sökts, då för användar rätten uppstår. I de senare fallen åter föreligger ett i kraft varande patent, och den omständigheten, att detta patent från början meddelats blott för en tid av femton år, läser ej kunna sägas innebära, att allmänheten därigenom fått sig tillerkänd en ovillkorlig rätt att efter de femton årens förlopp fritt använda sig av uppfinningen. Vidare torde man vid tillkomsten av stadgandet i 16 § patentförordningen närmast, om också ej uteslutande, hava tänkt på en dubbeluppfinnare (eller dennes rättsinnehavare), d. v. s. en person som även han gjort samma uppfinning eller en därmed väsentligen lika, ehuru han av ett eller annat skäl icke sökt patent å densamma utan i stället utövat den såsom yrkeshemlighet; att särskild hänsyn toges till en sådan för användare, är helt naturligt. Vid för användar rätt, varom nu är fråga, kan däremot i regel ej tänkas föreligga någon dubbeluppfinning med därå grundad företrädesrätt. En lagstiftning i den av reservanten förordade riktningen skulle ställa sig mycket ofördelaktig för de uppfinnare, som icke själva utöva sina uppfinningar utan efter erhållet patentskydd upplåta licenser åt andra. Mången gång skulle även en licenshavare själv vara föga betjänt med en sådan lagstiftning. Vid en vägran att frivilligt lämna patenthavaren den ersättning, som lagen icke

tillerkänner denne, kan ju licenshavaren riskera, att patenthavaren underlåter att genom inbetalande av årsavgifter för det sextonde och sjuttonde året upprätthålla patentet, eller att han rent av hos patentmyndigheten anmäler sig vilja avstå från patentet, med påföljd att vem som helst äger använda sig av uppfinningen. Får däremot licenshavaren fortfarande utöva densamma i skydd av ett patent, kan det icke anses obilligt, att denna rätt förknippas med skyldighet att lämna ersättning, då storleken av denna ej kan dekretas av patenthavaren. På sätt jag redan tidigare nämnt, har enligt det föreliggande förslaget en licenshavare berättigats att endast mot ersättning utöva uppfinningen under de tillagda patentåren. Och detta gäller även beträffande sådana för användare, som ej kunna åberopa sig på stadgandet i 16 § patentförordningen.

Förslaget överensstämmer i detta sistnämnda hänseende nära med den tyska lagen. I Norge åter har man valt en annan väg, i det lagen icke gjorts tillämplig å sådana patent, som enligt förut gällande bestämmelser komme att utgå under den närmaste tiden (omkring ett halvt år) efter lagens trädande i kraft. Lagstiftaren synes därvid hava förutsatt, att åtminstone i regel några mera väsentliga åtgärder för en uppfinnings utnyttjande efter patenttidens utgång icke vidtagas förrän relativt kort dessförinnan. Att denna väg erbjuder vissa praktiska fördelar, vill jag ej förneka. Men tydligen blir den tidrymd efter lagens ikraftträdande, som härvid fastställs, alltid mer eller mindre godtyckligt vald; ej utan fog kan det ifrågasättas, om en så kort tid som den i Norge stadgade är tillräcklig. Ur principiell synpunkt torde företräde böra givas åt det sätt för frågans lösande, som tillämpats i förslaget.

Jag gillar således förslaget även på denna punkt, dock — i anslutning till den av mig förut antydda erinran, som kommerskollegium och Sveriges industriförbund gjort mot förslaget — med den ändring, att de åtgärder, som skola kunna grunda för användarerätt, måste hava vidtagits redan före den 1 april 1928 eller den tidpunkt, då efter framläggande för riksdagen av proposition i ämnet den tilltänkta lagstiftningen kan antagas hava kommit till mera allmän kännedom för intresserade. Om, på sätt i förslaget skett, såsom den avgörande tidpunkten väljes den dag, då lagen träder i kraft, kan det nämligen inträffa, att någon vidtager åtgärder av ifrågavarande slag enkom i syfte att vinna för användarerätt.

Beträffande både licenshavare och för användare, som här åsyftas, har det ansetts lämpligt, att den, som gör anspråk på rätt att under de tillkomna patentåren utöva uppfinningen, inom viss kort tid från lagens ikraftträdande anmäler detta för patenthavaren vid äventyr att eljest gå sin ifrågavarande rätt förlustig. Av särskild betydelse är detta stadgande, därest flera dylika anspråk framställas i fråga om samma patent. Skulle detta vara tillåtet under en längre tid, kunde lätt svårigheter uppstå att i varje speciellt fall bestämma ersättningens storlek; en utövningsrätt är desto värdefullare, ju mer den har karaktären av uteslutanderätt. Befogenheten att utöva uppfinningen existerar från det sextonde patentårets början, även om denna tidpunkt infaller före de

tre månadernas utgång och innan föreskriven anmälan ännu gjorts hos patentlavaren.

Kan godvillig överenskommelse ej träffas i ersättningsfrågan, får såsom nämnt därom tvistas vid domstol, och skall angående sådan tvist, vilken bör kunna anhängiggöras av vilkendera kontrahenten som helst, enligt förslaget gälla vad i 19 och 20 §§ patentförordningen finnes stadgat om forum och särskilda sakkunniga domstolsledamöter i vissa patentmål. Att något större antal rättegångar av detta slag skall uppkomma, torde icke vara att antaga.

Några särskilda bestämmelser angående rätt för innehavaren av ett beroende patent — d. v. s. ett patent, som för sitt utnyttjande förutsätter användandet av en tidigare patentskyddad uppfinning — att under de tillagda patentären begagna sig av sistnämnda uppfinning, ändå att patentet därå innehaves av annan, upptager förslaget icke. Endast om han eventuellt innehar licens eller föranvändarerätt, äger han den befogenhet, som enligt förslaget därav följer. Speciella undantagsstadganden härutöver för tillgodoseende av hans intressen lära icke vara av något praktiskt behov påkallade.

*Beroende
patent.*

Då genom lagen den 23 april 1920 om ändrad lydelse av bland annat 11 § patentförordningen en ej oväsentlig förhöjning skedde av årsavgifterna för patent, gjordes härifrån undantag i fråga om patent, som sökts före lagens trädande i kraft. Detta undantag för sådana äldre patent bör fortfarande gälla. Däremot torde avgifterna för de båda tillkomna patentären böra utgå med samma belopp för alla patent, vare sig äldre eller yngre.

*Vissa bestämmelser rörande
årsavgifterna.*

I enlighet med vad jag sålunda anfört har jag funnit ovannämnda förslag kunna, med allenast den sakliga ändring, jag i det föregående berört, ävensom vissa smärre jämkningar av redaktionell natur, läggas till grund för en lagstiftning i ämnet.»

Föredragande departementschefen uppläser härefter ifrågavarande förslag till lag om ändrad lydelse av 10 och 11 §§ i förordningen den 16 maj 1884 (nr 25) angående patent i dess nya avfattning samt hemställer, att över förslaget, som är av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar, lagrådets utlåtande måtte för det i § 87 regeringsformen angivna ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen finner Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten gott lämna bifall.

Ur protokollet:

N. Cervin.

F ö r s l a g
till
L a g
om ändrad lydelse av 10 och 11 §§ i förordningen den 16 maj 1884 (nr 25)
angående patent.

Häri genom förordnas, att 10 och 11 §§ i förordningen den 16 maj 1884 angående patent, sistnämnda paragraf sådan den lyder enligt lagen den 23 april 1920 (nr 162), skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

10 §.

Patent varde, utom i det fall varom här nedan sägs, meddelat för en tid av sju tton år, räknat från den dag, då ansökningen inkom.

Vill någon — — — förbliver gällande.

11 §.

Förutom de avgifter som omförmälas i 4 och 7 §§, skall för meddelat patent, som icke är tilläggs-patent, till patentmyndigheten för varje patentår från och med det andra erläggas en årsavgift, utgörande för vart och ett av det andra och tredje året fyrtio kronor, av det fjärde och femte året sextio kronor, av det sjätte och sjunde året etthundra kronor, av det åttonde och nionde året etthundrafemtio kronor, av det tionde och elfte året tvåhundra kronor, av det tolfte och trettonde året tvåhundrafemtio kronor, av det fjortonde och femtonde året trehundra kronor samt av det sextonde och sjuttonde året fyrahundra kronor.

Avgiften, som — — — en femtedel.

Fullgöres ej — — — patentet förfallet.

Patenthavare vare — — — beskrivningens offentliggörande.

Denna lag skall träda i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Bestämmelserna om patenttidens förlängning till sju tton år samt om årsavgifter för det sextonde och sjuttonde patentåret skola, med iakttagande av vad i nästa stycke sägs, äga tillämpning även å de redan före lagens ikraftträdande meddelade, då ännu gällande patent.

Den, som före lagens ikraftträdande av patenthavaren eller genom domstols beslut fått sig tillerkänd och vid nämnda tid fortfarande innehar rätt

att utöva patenterad uppfinning eller som, utan att vara innehavare av sådan rätt till patenterad uppfinning, efter det ansökningen om patent å denna inkom men före den 1 april 1928 inom riket vidtagit väsentliga åtgärder för uppfinningens utövning efter den gällande patenttidens utgång, äge utan hinder av patenttidens förlängning att mot skälig ersättning, som i händelse av tvist fastställs av domstol, bedriva sådan utövning. Vill han begagna sig av denna rätt, skall han, vid äventyr att eljest gå densamma förlustig, därom underrätta patenthavaren inom tre månader efter lagens ikraftträdande. Beträffande ersättningens fastställande i fall av tvist gälle vad i 19 och 20 §§ i förordningen angående patent finnes stadgat.

Det i lagen den 23 april 1920 (nr 162) om ändrad lydelse av 4 § 3 mom. samt 7 och 11 §§ i sagda förordning beträffande vissa patent gjorda undantag från bestämmelserna om storleken av årsavgifterna för det andra till och med det femtonde patentåret skall fortfarande äga tillämpning.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 19 mars 1928.

N ä r v a r a n d e:

justitierådet VON SETH,
 justitierådet WEDBERG,
 regeringsrådet PLANTING-GYLLENBÅGA,
 justitierådet ALEXANDERSON.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet den 16 mars 1928, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets yttrande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättat förslag till lag om ändrad lydelse av 10 och 11 §§ i förordningen den 16 maj 1884 (nr 25) angående patent.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av hovrättsrådet Hakon Hjertén.

Lagrådet lämnade förslaget utan anmärkning.

Justitierådet Alexanderson tillade:

Åtskilliga nu bestående patenträttigheter äro icke längre i uppfinnarens hand, utan hava överlåtits å annan, mången gång utan förbehåll om royalty under patentets giltighetstid. För sådana fall kan den föreslagna förlängningen onekligen te sig såsom en utan tillräcklig grund patentinnehavaren medgiven förmån, enär förvärvet skett emot ett vederlag, vars storlek väl får antagas hava bestämts med hänsyn till nu gällande regler om giltighetstiden för patent. Att låta den ursprunglige patentinnehavaren inträda i rätten för de tillagda två åren kan uppenbarligen ej komma i fråga; denne behöver ju för övrigt icke vara identisk med uppfinnaren. Att beträffande lagens giltighet för äldre patent göra en skillnad mellan de rättigheter, som befinna sig kvar i uppfinnarens eller hans dödsbodelägares hand, och dem som överlåtits, är tydligen av praktiska skäl omöjligt. Rättvisa skulle dessutom härigenom icke skipas, ty överlåtelsen kan mången gång hava varit av mera formell natur, i det att uppfinnaren ingått som delägare i det bolag, som exploaterar uppfinningen, och måhända alltjämt är ägare till de andelar i bolaget, som utgjorde vederlag för överlåtelsen. Då härtill kommer den i remissprotokollet framhållna synpunkten att det är rimligt och för näringslivet nyttigt att patentinnehavarna genom förlängningen beredes en kompensation för de ekonomiska missräkningar i fråga om patentens exploaterande, som de många depressionsåren medfört, finner jag mig böra lämna förslaget jämväl såvitt det avser gällande patent utan erinran.

Ur protokollet:
Oskar Adelson.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 20 mars 1928.

N ä r v a r a n d e :

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden RIBBING, GÄRDE, PETTERSSON, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Efter gemensam beredning med chefen för handelsdepartementet anmäler tillförordnade chefen för justitiedepartementet, statsrådet Gärde, lagrådets den 19 mars 1928 avgivna utlåtande över det den 16 i samma månad till lagrådet remitterade förslaget till *lag om ändrad lydelse av 10 och 11 §§ i förordningen den 16 maj 1884 (nr 25) angående patent.*

Föredraganden hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan anmärkning, måtte, efter vidtagande av vissa redaktionella jämkningar, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Ragnar Kihlgren.
